

Határozatok Tára

A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (kibővített hatodik tanács)

2018. december 13.*

„Állami támogatások – Repülőtéri és marketingszolgáltatásokról szóló megállapodás – A Pau-Béarn-i Kereskedelmi és Iparkamara által a Transaviával kötött megállapodás – Az állami támogatást a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító és annak visszatéríttetését elrendelő határozat – Az állami támogatás fogalma – Az államnak való betudhatóság – Kereskedelmi és iparkamara – Előny – A magánbefektető kritériuma – Visszatéríttetés – Az Alapjogi Charta 41. cikke – Iratbetekintési jog – A meghallgatáshoz való jog”

A T-591/15. sz. ügyben,

a **Transavia Airlines CV** (székhelye: Schiphol [Hollandia], képviselik: R. Elkerbout és M. Baneke ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselek: L. Flynn és S. Noë, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

a Franciaország által a Pau-Béarn-i Kereskedelmi és Iparkamara, a Ryanair, az Airport Marketing Services és a Transavia javára nyújtott SA.22614 (C 53/07) számú állami támogatásról szóló, 2014. július 23-i (EU) 2015/1227 bizottsági határozat (HL 2015. L 201., 109. o.) részleges megsemmisítése iránt az EUMSZ 263. cikk alapján benyújtott kérelme tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (kibővített hatodik tanács),

tagjai: G. Berardis elnök, S. Papasavvas, D. Spielmann (előadó), Csehi Z. és O. Spineanu-Matei bírák,

hivatalvezető: P. Cullen tanácsos,

tekintettel az eljárás írásbeli szakaszára és a 2017. október 26-i tárgyalásra,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: holland.

Ítéletet¹

A jogvita előzményei

A szóban forgó intézkedések

- 1 A felperes, a Transavia Airlines CV egy Hollandiában letelepedett, úgynevezett fapados légitársaság, amely ezen ország három repülőtéréről több mint száz európai és észak-afrikai célállomásra biztosít charter és menetrend szerinti járatokat.
- 2 Pau-Pyrénées repülőtere (a továbbiakban: pau-i repülőtér) a franciaországi Atlanti-Pireneusok megyében található. E repülőtér a Pau-Béarn-i Kereskedelmi és Iparkamara (a továbbiakban: CCIPB) üzemelteti. 2007. január 1-jén a pau-i repülőtér tulajdonjogát a Francia Köztársaságról átruházták a helyi önkormányzatok egyik társulására, a syndicat mixte de l'aéroport Pau Pyrénées-re (a továbbiakban: syndicat mixte), amelynek tagjai a conseil régional Nouvelle-Aquitaine (Új-Aquitánia regionális tanácsa), a conseil départemental des Pyrénées-Atlantiques (Atlanti-Pireneusok megyei tanácsa), a communauté d'agglomération Pau Béarn Pyrénées (Pau Béarn Pyrénées agglomerációs közösség) és több mint tíz települési önkormányzat. Miután a repülőtér tulajdonosává vált, az említett syndicat mixte lépett az állam mint koncessziós hatóság helyébe, és átvette a CCIPB-vel megkötött koncessziós megállapodást, így a tulajdonjognak a syndicat mixte-re történő átruházását követően is a CCIPB maradt a repülőtér üzemeltetője.
- 3 2006. január 23-án a CCIPB megállapodást kötött a felperessel (a továbbiakban: 2006. évi megállapodás), amellyel utóbbi kötelezettséget vállalt arra, hogy éves szinten legalább 156 repülőjáratot biztosít a pau-i repülőtér és az Amszterdam (Hollandia) városához tartozó Schiphol repülőtér között, legalább heti három napra elosztva. A pau-i repülőtér infrastruktúrájának használatáért a felperesnek díjat kellett fizetnie. Ezt a megállapodást 2006. április 26-tól, az érintett légi útvonal létesítésétől kezdődően három évre kötötték, amelyet egy további kétéves időtartamra meg lehetett hosszabbítani.
- 4 Ezenkívül a 2006. évi megállapodásban a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy többek között internetes honlapján megjelenő reklámok formájában marketingszolgáltatást nyújt, amelynek ellentételezéseként a CCIPB 250 000 euró összeget fizet neki az első két évben évi 156 induló járat esetén. Ha a járatok száma nem éri el ezt a minimumot, az összeget arányosan csökkenteni kell. A harmadik évben a kifizetés összegét induló utasonként 12,50 euróban rögzítették, amelynek éves felső határa 250 000 euró volt. Egyébként kikötötték, hogy a 2006. évi megállapodás meghosszabbítása esetén a felperes a negyedik és ötödik évben induló utasonként meghatározott összeget kap.
- 5 A 2006. évi megállapodás eredményeképpen a CCIPB összesen 700 000–900 000 euró összeget fizetett ki a felperesnek az utóbbi által 2006. április 26. és 2009. október 29. között nyújtott marketingszolgáltatásokért. Mindazonáltal a felperes a légi útvonalak várakozást alulmúló eredményei miatt úgy döntött, hogy felmondja a 2006. évi megállapodást.

[omissis]

Az eljárás és a felek kérelmei

- 23 A Törvényszék Hivatalához 2015. október 13-án benyújtott keresetlevelével a felperes előterjesztette a jelen keresetet.

¹ A jelen ítéletnek csak azok a pontjai kerülnek ismertetésre, amelyek közzétételét a Törvényszék hasznosnak tartja.

- 24 A Törvényszék Hivatalához 2016. április 11-én benyújtott külön iratban a felperes pervezető intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő, amelyben azt kérte, hogy a Bizottság nyújtsa be bizonyos dokumentumokat.
- 25 A Bizottság a megállapított határidőn belül benyújtotta észrevételeit.
- 26 Az előadó bíró jelentése alapján a Törvényszék úgy határozott, hogy megnyitja a szóbeli szakaszt, és eljárási szabályzatának 88. cikke szerinti pervezető intézkedések keretében felhívta a Bizottságot és a felperest, hogy válaszoljanak bizonyos kérdésekre, a Bizottságot pedig megkérte, hogy nyújtsa be bizonyos iratokat.
- 27 A Törvényszék a 2017. június 21-i határozattal a jelen ügyet a kibővített hatodik tanács elé utalta.
- 28 A Törvényszék a 2017. október 26-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait.
- 29 A felperes keresetében azt kéri, hogy a Törvényszék:
- semmisítse meg a megtámadott határozat 1. cikkének (3) bekezdését, valamint az őt érintő részében a 3–5. cikkét;
 - a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.
- 30 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:
- utasítsa el a keresetet;
 - kötelezze a felperest a költségek viselésére.

A jogkérdésről

- 31 A felperes keresetének alátámasztása érdekében hat jogalapra hivatkozik, amelyek közül az első a megfelelő ügyintézés Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 41. cikkében szabályozott elvének és a védelemhez való jognak a megsértésére, a második pedig az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének megsértésére vonatkozik, amennyiben a Bizottság tévesen tudta be a Francia Köztársaságnak a vitatott támogatást, a harmadik az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének megsértésére és az indokolás elégtelenségére vonatkozik, amennyiben a Bizottság tévesen alkalmazta a piaczgazdasági szereplő tesztet, amikor megállapította, hogy a 2006. évi megállapodás gazdasági előnyt nyújtott, a negyedik az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének megsértésére vonatkozik, amennyiben a Bizottság tévesen állapította meg, hogy a vélelmezett előny szelektív volt, az ötödik az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének megsértésére és nyilvánvaló értékelési hibára vonatkozik, amennyiben a Bizottság nem vizsgálta meg, hogy a vélelmezett előny ténylegesen hátrányos hatást gyakorol-e a versenyre, a hatodik pedig az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének és az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdésének megsértésére, valamint a Bizottság által a visszafizetendő támogatás összegének meghatározása során elkövetett nyilvánvaló értékelési hibára vonatkozik.

Az első, a Charta 41. cikkében szabályozott megfelelő ügyintézés elve és a védelemhez való jog megsértésére alapított jogalapról

- 32 A felperes előadja, hogy a Bizottság megsértette a megfelelő ügyintézés Charta 41. cikkének (1) bekezdésében és (2) bekezdésének a) és b) pontjában szabályozott elvét azzal, hogy nem biztosított számára lehetőséget arra, hogy a megtámadott határozat elfogadását megelőzően kifejtse álláspontját,

valamint azzal, hogy megtagadta tőle, hogy ügyének közigazgatási iratanyagába betekintszen. Ezzel a Bizottság megsértette a felperes védelemhez való jogát. Ezek az eljárási hibák igazolják a megtámadott határozat részleges megsemmisítését.

[omissis]

- 46 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a felperes az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése értelmében vett érintett félnek minősül, ily módon joga van ahhoz, hogy a Bizottság a Charta 41. cikkének (1) bekezdése szerint részrehajlás nélkül és tisztességes módon vizsgálja a 2006. évi megállapodást, annál is inkább, mert az állami támogatás 2006. évi megállapodás tekintetében történő megállapítása pénzügyi következményekkel járhat számára a kapott összegek visszafizetése miatt.
- 47 Mindazonáltal a felperes érvelése csak annyiban fogadható el, amennyiben úgy véli, hogy a Charta 41. cikkének (2) bekezdése jogot biztosít számára ahhoz, hogy a Bizottság a megtámadott határozat elfogadását megelőzően észrevételeinek előadására vagy álláspontjának más módon való kifejtésére személyesen felhívja, és ahhoz, hogy a Bizottság közigazgatási eljárás során keletkezett, állami támogatásra vonatkozó iratanyagába betekintszen.
- 48 Ugyanis, jóllehet a Charta 41. cikkének (1) bekezdésében biztosított megfelelő ügyintézéshez való jog az ügy összes körülményének alapos és részrehajlás nélküli vizsgálatára irányuló kötelezettséget tükrözi, a Charta 41. cikkének (2) bekezdése felsorolást tartalmaz az uniós adminisztráció által tiszteletben tartandó jogok együtteséről, ideértve a védelemhez való jogot is, amely magában foglalja a meghallgatáshoz és az iratanyagba való betekintéshez való jogot.

[omissis]

- 51 E tekintetben először meg kell állapítani, hogy a felperes az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése értelmében vett érintett félként nem hivatkozhat a Charta 41. cikke (1) bekezdése a) pontjának megsértésére azon az alapon, hogy a Bizottság nem kérte a támogatásra vonatkozó vizsgálati eljárással kapcsolatos észrevételeinek személyes előterjesztésére. A Bizottság általi egyéni kapcsolatfelvételhez való jog megadása ugyanis, amint arra a felperes hivatkozik, módosítaná az információk forrásának azon szerepét, amelyet az érintettek az állami támogatások ellenőrzésére irányuló eljárásban lényegében betöltenek. A felperes azon érvét, amely szerint a Charta 41. cikke (1) és (2) bekezdésének tartalmát kiüresítené, ha a vállalkozásnak minden nap ellenőriznie kellene a Hivatalos Lapban, hogy indult-e ellene eljárás, vagy hoztak-e vele szemben határozatokat, tehát el kell utasítani.
- 52 Egyébként az a körülmény, hogy a Bizottság vizsgálata konkrétan a 2006. évi megállapodásra irányult, amelyben a felperes részes fél, ily módon a Bizottságnak semmilyen nehézséget nem okozott a felperes azonosítása a lehetséges érintett felek között, nem olyan jellegű, amely arra kötelezné a Bizottságot, hogy egyénileg kapcsolatba lépjen a felperessel.
- 53 Meg kell ugyanis jegyezni, hogy az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése szerinti „érintett felek” nem csak a támogatásban részesített vállalkozás vagy vállalkozások, hanem mindazok a személyek, vállalkozások vagy egyesületek, amelyek érdekeit esetleg sérti valamely támogatás nyújtása, többek között a versenytárs vállalkozások és a szakmai szervezetek. Az ítélezési gyakorlat szerint, másként kifejezve, a címzettek meg nem határozott köréről van szó, és az értesítés Hivatalos Lapban történő közzététele megfelelő eszköznek tűnik valamennyi érintett fél tájékoztatásához (1984. november 14-i Intermills kontra Bizottság ítélet, 323/82, EU:C:1984:345, 17. pont).
- 54 Következésképpen a Bizottság a megfelelő ügyintézés Charta 41. cikkében szabályozott elvének megsértése nélkül szorítkozhat arra, hogy a 2006. évi megállapodás megindításáról szóló értesítést csupán a Hivatalos Lapban tegye közzé. E tekintetben a Bizottság a kiterjesztésről szóló határozatban gondot fordított arra, hogy felkérje a francia hatóságokat, hogy haladéktalanul továbbítsák e határozatok egy másolatát a potenciális támogatás kedvezményezettjei számára.

[omissis]

A harmadik, a piacgazdasági szereplő teszt téves alkalmazásával összefüggésben az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének megsértésére és az indokolás elégtelenségére alapított jogalapról

[omissis]

Az arra alapított első részről, hogy a Bizottság nem megfelelően indokolta arra vonatkozó választását, hogy a többletnyereségességi elemzést alkalmazza az összehasonlító elemzés helyett

[omissis]

- 157 Ötödször, a felperes előadja, hogy a Bizottság a 2014. évi iránymutatás alapján választotta a többletnyereségességi elemzést. Márpedig ez az iránymutatás még nem volt hatályos a 2006. évi megállapodás aláírásakor, így nem alkalmazható a 2006. évi megállapodás piacgazdasági szereplő teszt szempontjából való értékelésekor. Alkalmazása összeegyeztethetetlen a jogbiztonság elvével. Az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* 2005. december 9-én közzétett, a repülőterek finanszírozására és a regionális repülőterekről közlekedő légitársaságoknak nyújtott indulási célú állami támogatásokra vonatkozó közösségi iránymutatás (HL 2005. C 312., 1. o.; a továbbiakban: 2005. évi iránymutatás), amely abban az időben alkalmazandó volt, semmilyen módon nem utalt e tesztre. Ennélfogva a jogvitára alkalmazandó iránymutatás nem teszi lehetővé az értékelés módjának meghatározását.
- 158 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a 2014. évi iránymutatás 171. pontja szerint az 2014. április 4-ét követően alkalmazandó, és ettől az időponttól lépett az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* 1994. december 10-én közzétett, „az EK-Szerződés 92. és 93. cikkének, valamint az EGT-megállapodás 61. cikkének a légiközlekedési ágazatban nyújtott állami támogatásokra való alkalmazásáról” szóló 1994. évi légi közlekedési iránymutatás (HL 1994. C 350., 5. o.) és a 2005. évi légi közlekedési iránymutatás helyébe.
- 159 Ugyanakkor a 2014. évi iránymutatás hatálybalépésére figyelemmel a Hivatalos Lapban 2014. április 15-én közzétett értesítéssel (lásd a fenti 11. pontot) a Bizottság felkérte az érintett feleket, hogy ismertessék észrevételeiket azon intézkedésekkel kapcsolatban, amelyek tekintetében hivatalos vizsgálati eljárást indított, a pau-i repülőterrel kapcsolatos intézkedést is beleértve. A Bizottság a 2014. évi iránymutatás 54–66. pontjában magyarázza meg azokat az okokat, amelyek miatt úgy véli, hogy a többletnyereségességi elemzés a leginkább releváns a repülőterek és légitársaságok között kötött megállapodások értékeléséhez.
- 160 Ennélfogva, még ha a felperes és a CCIPB közötti 2006. évi megállapodást a 2014. évi megállapodás hatálybalépését megelőzően kötötték is, meg kell állapítani, hogy a Bizottság megmagyarázta azokat az okokat, amelyek miatt úgy vélte, hogy a többletnyereségességi elemzést főszabály szerint előnyben kell részesíteni az összehasonlító elemzéshez képest, és lehetőséget biztosított az érintett feleknek, a felperest is beleértve, hogy kifejtsek álláspontjukat e tekintetben.
- 161 Ezenkívül a piacgazdasági szereplő teszt alkalmazásához szükséges megfelelő módszer összehasonlító elemzés vagy a többletnyereségességi elemzés közül történő kiválasztása a támogatás EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett objektív fogalma körébe tartozik. Így a Bizottság feladata, hogy az érintett megállapodás összes releváns körülményének és összefüggésének teljes körű vizsgálatára irányuló kötelezettsége keretében annak ellenőrzéséhez, hogy a kedvezményezett vállalkozás olyan előnyben részesült-e, amelyet a rendes piaci körülmények között nem kapott volna meg (lásd a fenti

122. pontot), kiválassza az ügy körülményeire tekintettel az említett teszt alkalmazásához legmegfelelőbb módszert, mivel a 2014. évi iránymutatás e tekintetben olyan tényezőnek minősül, amelyre tekintettel a megtámadott határozatot meghozták.

162 Ennélfogva az a tény, hogy a Bizottság a piacgazdasági szereplő teszt alkalmazásához megfelelő módszer kiválasztása érdekében a 2014. évi iránymutatásra hivatkozott, nem kifogásolható, még akkor sem, ha a 2006. évi megállapodást a 2014. évi iránymutatást megelőzően kötötték.

163 Következésképpen a felperes 2014. évi iránymutatásra vonatkozó érvét el kell utasítani.

164 A fentiekből következik, hogy a harmadik jogalap első részét el kell utasítani.

Az arra alapított második részről, hogy a Bizottság nem teljesítette gondossági és pártatlansági kötelezettségét, valamint hogy a többletnyereségességi elemzést illetően nyilvánvaló értékelési hibát követett el, és nem indokolta megfelelően a megtámadott határozatot

165 A felperes előadja, hogy a többletnyereségességi elemzéssel a Bizottság nem tett eleget gondossági és pártatlansági kötelezettségének, és nyilvánvaló értékelési hibákat követett el. Ezenfelül a Bizottság nem indokolta megfelelően következtetéseit.

166 A felperes különösen négy kifogásra hivatkozik, amelyek közül az első arra vonatkozik, hogy a Bizottság hanyag módon járt el, amikor nem lépett kapcsolatba azzal a könyvszakértővel, aki az üzleti tervet ellenőrizte, a második arra, hogy a Bizottság túl rövid időszakot vizsgált, a harmadik arra, hogy a Bizottság tévesen nem vette figyelembe a CCIPB 2006. évi megállapodás megkötését megalapozó indokait, a negyedik pedig arra, hogy a Bizottság nem egyértelműen határozta meg azokat a jövedelmeket és előnyöket, amelyeket figyelembe vett.

167 Tekintettel arra, hogy a negyedik kifogás az indokolás hiányára vonatkozik, a többi három kifogást megelőzően ezt kell megvizsgálni, amit az első, a harmadik és a második kifogás vizsgálata fog követni.

[omissis]

– A túl rövid időszak figyelembevételéről

210 A felperes előadja, hogy a Bizottság túl rövid időszakot vizsgált a piacgazdasági szereplő teszt alkalmazása során. Annak kijelentésével, hogy egy ilyen, a CCIPB-vel azonos helyzetben lévő piacgazdasági szereplő nem számíthatott volna a 2006. évi megállapodásnak az eredeti hároméves időszakot meghaladó meghosszabbítására, elmulasztotta figyelembe venni annak a gazdasági helyzetnek egyes sajátos körülményeit, amelyben a felperes és a repülőterek működnek együttműködésük során.

211 E tekintetben a felperes először előadja, hogy a Bizottság elmulasztotta figyelembe vennie légi útvonalainak átlagos élettartamát. Ezen 2005 óta biztosított útvonalak áttekintése azt bizonyítja, hogy a célállomások repülőtereivel való együttműködése általában három évnél hosszabb ideig tartott, és hogy a hatéves időtartam sem volt kivételes. A CCIPB tehát a 2006. évi megállapodás aláírásakor észszerűen vélelmezhetette, hogy a felperessel való együttműködés folytatódni fog az első időtartamot és akár az üzleti terv által lefedett időszakot követően is.

212 Másodszor, a felperes úgy véli, hogy a Bizottság figyelmen kívül hagyta azt a körülményt, hogy fogalmilag a Bizottság hosszabb időtartamú együttműködések vizsgálatát. Egy piacgazdasági szereplő számol kockázatokkal vállalkozása kiterjesztéséhez. A felperes számára egy új légi útvonal megnyitása befektetésnek minősül, amely csak hosszabb távon válhat jövedelmezővé. Az új útvonalhoz kapcsolódó induló veszteségek gyakoriak a repülési ágazatban.

- 213 Az eredeti szerződés, amelyet a felperes egy repülőtérrel kötött, új légi útvonal indításáról szólt, amely feltehetően mindkét fél számára hosszú távú előnyökkel járt. A szerződés kezdetben három évre korlátozott időtartama nem ellentétes a felek hosszú távú együttműködésre irányuló szándékával. A gazdasági szereplők nem kötnek szerződést annak valós, a szerződő felek kereskedelmi modelljét és tapasztalatait egyesítő környezetétől függetlenül. A 2006. évi megállapodás kifejezetten lehetővé tette annak meghosszabbítását. A hosszú távú perspektíva, amelybe a felperes magát helyezte, a felek szerződéskötésre irányuló tárgyalások folyamán kifejtett szándékaiból is következik. A 2006. évi megállapodásnak a felperes általi, a lég útvonal veszteségei ellenére történő kezdeti meghosszabbítása egyébként azt bizonyítja, hogy minden erőfeszítést megtett a CCIPB-vel való együttműködésnek a szerződés első időtartamát meghaladó fenntartása érdekében.
- 214 Harmadszor, a felperes úgy véli, hogy a Bizottság nem vette figyelembe a 2006. évi megállapodás megkötése után két évvel és annak esetleges meghosszabbítását megelőző egy évvel bekövetkező, az egész világra kiterjedő 2008-as pénzügyi válságot. Ez az előre nem látható körülmény releváns volt a 2006. évi megállapodás megkötése során a megállapodás időtartamának meghatározását illetően, mivel kérdésessé tette a légi útvonalak jövedelmezőségét és élettartamát, amelyeket hátrányosan befolyásolt a 2008. évi pénzügyi válság.
- 215 A Bizottság a felperes érvelésének elutasítását kéri.
- 216 E tekintetben az ítélkezési gyakorlatból az következik (lásd a fenti 120. pontot), hogy azt kell megvizsgálni, hogy a Bizottság helyesen tekinthette-e úgy, hogy a 2006. évi megállapodás megkötéséhez fűződő érdekének értékelése során valamely, a CCIPB-el azonos helyzetben lévő piacgazdasági szereplő is e megállapodás korlátozott időtartamát fogadta volna el.
- 217 A piacgazdasági szereplők magatartását hosszabb távú jövedelmezőségi kilátások vezérlik (1991. március 21-i Olaszország kontra Bizottság ítélet, C-305/89, EU:C:1991:142, 20. pont). Az ilyen szereplő, amely maximalizálni kívánja a nyereségét, hajlandó viselni a befektetéséért várható megfelelő díjazás meghatározása során kiszámított kockázatokat.
- 218 A jelen ügyben a Bizottság a megtámadott határozatban úgy vélte, hogy a 2006. évi megállapodás megkötéséhez fűződő érdek vizsgálatával egy piacgazdasági szereplő ezt az időtartamot választotta volna az említett megállapodás időbeli terjedelmének értékeléséhez. Azt is megállapította, hogy egy piacgazdasági szereplő nem számított volna arra, hogy a 2006. évi megállapodást meghosszabbítják a lejárta után, akár ugyanazokkal, akár más feltételekkel, különösen mivel a felpereshez hasonló fapados légitársaságok arról voltak ismertek, hogy nagyon rugalmasan végzik tevékenységüket, legyen szó az útvonalak indításáról és megszüntetéséről, vagy a járatok gyakoriságának növeléséről és csökkentéséről. A Bizottság ebből arra következtetett, hogy a szerződések bármilyen meghosszabbítása ezért olyan, a távoli jövőre vonatkozó kilátás volt, amely túl bizonytalan volt ahhoz, hogy egy piacgazdasági szereplő észszerű gazdasági döntéseket alapozhasson e kilátásra (a megtámadott határozat (393) és (394) preambulumbekzdése).
- 219 Hasonlóképpen, a Bizottság a megtámadott határozat (439) preambulumbekzdésében úgy vélte, hogy a jövedelmezőségre vonatkozó elemzésnek a megállapodás érvényességének eredetileg tervezett időszakára kell vonatkoznia, nem hosszabb időszakra, aminek az az oka, hogy egy megállapodás aláírásakor az észszerű és körültekintő piacgazdasági szereplő nem számíthat a megállapodás megújítására, sem azonos, sem más feltételek mellett.
- 220 Nem vitatott, hogy a 2006. évi megállapodást csak egy hároméves kezdeti időtartamra kötötték a meghosszabbodást automatikusan biztosító kikötés nélkül. A felperes egyébként nem pontosítja, hogy a megállapodás megkötését megelőző tárgyalások során a felek milyen jellegű szándéka utalt a hosszabb távú együttműködésre.

- 221 Ebben az összefüggésben a Bizottság nem tévedett, amikor megállapította, hogy egy piacgazdasági szereplő a 2006. évi megállapodás jövedelmezőségét a teljesítésük időtartama, vagyis a három év során várható költségekre és bevételekre tekintettel értékelte volna.
- 222 Ezenkívül a Bizottság nem követett el nyilvánvaló mérlegelési hibát, amikor úgy ítélte meg, hogy a repülőtér üzemeltetője nagyon nehezen tudja értékelni, hogy valamely légitársaság milyen valószínűséggel kívánja folytatni valamely légi útvonal működtetését azon időtartamon túl, amelyre a repülőtéri szolgáltatásokról szóló szerződésben kötelezettséget vállalt, tudva azt, hogy a légitársaságokról – különösen az alacsony költségvetésűekről – bebizonyosodott, hogy az útvonalak indítását és megszüntetését nagyon dinamikusan kezelik (lásd a megtámadott határozat (355) és (394) preambulumbekzdését). E feltételek mellett a Bizottság nem tévedett, amikor úgy ítélte meg, hogy egy megfelelően körütekintő, a CCIPB-vel azonos helyzetben lévő piacgazdasági szereplő nem épített volna arra, hogy a légitársaságnak a 2006. évi megállapodás lejártakor szándékában áll majd meghosszabbítani az érintett légi útvonal üzemeltetését.
- 223 Nem vitatott, hogy a CCIPB által elfogadott üzleti terv hét évre szól, tehát a 2006. évi megállapodás időtartamát jóval meghaladó időszakot fed le. Mindazonáltal jelzés értékkel bír, hogy a CCIPB üzleti terve semmilyen módon nem kötelezi a felperest, aki visszanyeri szabadságát azzal, hogy a 2006. évi megállapodás eredeti időtartamának lejártát követően felhagy a légi útvonal működtetésével.
- 224 Ilyen feltételek mellett nem kifogásolható, hogy a Bizottság úgy ítélte meg, hogy egy, a CCIPB-vel azonos helyzetben lévő körütekintő piacgazdasági szereplő a számított kockázatokat figyelembe véve a 2006. évi megállapodás megkötésekor nem számíthatott annak meghosszabbítására.
- 225 Ráadásul a felperes által annak bizonyítása érdekében szolgáltatott bizonyítékok, hogy az általa működtetett légi útvonalak átlagos élettartama jóval meghaladja a három évet, nem lehetnek döntők. A piacgazdasági szereplő magatartását akként kell értékelni, hogy e szereplőt a pau-i repülőtér üzemeltetőjéhez lehető legközelebbi helyzetbe kell helyezni. Márpedig, amint a Bizottság hangsúlyozza, a CCIPB által a felperessel kötött 2006. évi megállapodás eredeti időtartama három évre korlátozódott.
- 226 Végül a felperes azon érvét illetően, amely szerint a Bizottság tévedett, amikor nem vette figyelembe az előre nem látható 2008. évi pénzügyi válságot, emlékeztetni kell arra, hogy különösen a magánbefektető kritériumának alkalmazása szempontjából csak a szóban forgó ügylet végrehajtásáról szóló döntés meghozatalának időpontjában rendelkezésre álló adatok és előre látható fejlemények relevánsak (2012. június 5-i Bizottság kontra EDF ítélet, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 105. pont; 2017. április 27-i Germanwings kontra Bizottság ítélet, T-375/15, EU:T:2017:289, 66. pont).
- 227 A jelen ügyben, amikor a Bizottság a megtámadott határozatban megállapította, hogy a körütekintő piacgazdasági befektető a 2006. évi megállapodás megkötésének időpontjában nem számított volna annak meghosszabbítására, ezt a 2006-ban teljesített beruházás jövedelmezőségének előzetes elemzése, nem pedig előre nem látható, utóbb bekövetkező körülmények alapján tette.
- 228 Hasonlóképpen, az a körülmény, hogy a felperes 2009. április 26-án ténylegesen meghosszabbította a 2006. évi megállapodást, nem releváns.
- 229 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el nyilvánvaló értékelési hibát, amikor úgy ítélte meg, hogy a többletnyereségességi elemzés szempontjából egy, a CCIPB-hez hasonló helyzetben lévő, körütekintő piacgazdasági szereplő a 2006. évi megállapodás megkötésének időpontjában nem járult volna hozzá az említett megállapodás eredeti alkalmazási időtartamát meghaladó időtartamhoz.

[omissis]

Az arra vonatkozó ötödik jogalapról, hogy a Bizottság megsértette az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését, és nyilvánvaló értékelési hibát követett el azzal, hogy nem vizsgálta meg, hogy a 2006. évi megállapodás valóban hátrányos hatást gyakorol-e a versenyre

[omissis]

295 Következésképpen az ötödik jogalapot el kell utasítani.

A hatodik, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének és az EUMSZ 108. cikk (1) bekezdésének megsértésére, és a Bizottság által az állami támogatás összegének meghatározása során elkövetett nyilvánvaló értékelési hibára alapított jogalapról

296 A felperes előadja, hogy a Bizottság a vélelmezett előnyt tévesen azonosította a pau-i repülőtér negatív többletpénzforgalmával.

297 E tekintetben előadja, hogy ha – amint a jelen ügyben is – a Bizottság elrendeli egy meghatározott összeg visszafizetését, a lehető legpontosabban kell megállapítania annak a támogatásnak a valós értékét, amelyben a vállalkozás részesült. A 2015. február 5-i Ryanair kontra Bizottság ítélet alapján (T-500/12, nem tették közzé, EU:T:2015:73) úgy véli először, hogy a Bizottságnak meg kellett volna vizsgálnia, hogy a felperes a feltételezett előnyt milyen mértékben továbbította utasainak, másodszor, hogy a Bizottság tévedett, amikor nem értékelte azt a versenyelőnyt, amelyben a felperes ténylegesen részesült volna a pau-i repülőtér feltételezett veszteségei miatt, harmadszor pedig, hogy a Bizottság nem magyarázta megfelelően, hogy a szóban forgó összeg visszafizettetésére miért van szükség a korábbi állapot helyreállításához, amennyiben egyrészt ezt az összeget azoknak a pozitív külső hatásoknak kellene betudni, amelyekkel a 2006. évi megállapodás járt a pau-i repülőtér számára, másrészt pedig a felperesnek nem kellene visszatérítenie azokat a veszteségeket, amelyek a pau-i repülőtér nem hatékony ügyleteiből származnak.

298 A felperes szerint az, hogy a visszafizetendő összeg egy összetett művelet alapján lenne meghatározható, nem igazolhatja, hogy a Bizottság nem veszi figyelembe a 2015. február 5-i Ryanair kontra Bizottság ítéletben (T-500/12, nem tették közzé, EU:T:2015:73) megállapított elveket. Ebből az ítéletből nem következik, hogy az érintett pénzügyi eszközök nem önkéntes és közvetett jellegét ezen elvek alkalmazási feltételeinek kellene tekinteni.

299 A Bizottság a felperes valamennyi érvét vitatja, megalapozatlannak minősítve azokat.

300 Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat alapján az érintett tagállam azon kötelezettségének célja, hogy a visszatéríttetéssel szüntesse meg a Bizottság által a közös piaccal összeegyeztethetetlennek ítélt támogatást, a támogatás nyújtását megelőző állapot helyreállítása. A visszafizettetés célja akkor teljesül, ha a kedvezményezett, vagy más szavakkal az a vállalkozás, amelynek a támogatásból tényleges előnye származott, visszafizette a kérdéses támogatást, adott esetben a késedelmi kamattal együtt. A támogatás visszafizetésével a kedvezményezett elveszíti azokat az előnyöket ugyanis, amelyeket a piaci versenytársaival szemben élvezett, és visszaáll a támogatás kifizetését megelőző helyzet (lásd: 2016. december 21-i Bizottság kontra Aer Lingus és Ryanair Designated Activity ítélet, C-164/15 P és C-165/15 P, EU:C:2016:990, 89. és 90. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

301 Emlékeztetni kell arra is, hogy egyetlen uniós jogi rendelkezés sem követeli meg a Bizottságtól, hogy a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított támogatás visszatéríttetésének elrendelésekor pontosan megjelölje a visszatéríttetendő összeget. Elegendő, ha a Bizottság határozata tartalmazza azokat az információkat, amelyek segítségével a tagállamok egyszerűen meghatározhatják az összeget (lásd: 2014. március 20-i Rousse Industry kontra Bizottság, C-271/13 P, nem tették közzé, EU:C:2014:175, 77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 302 Ugyanakkor, ha a Bizottság meghatározott összeg visszatéríttetéséről rendelkezik, az iratanyagnak az EUMSZ 108. cikk keretében történő gondos és pártatlan vizsgálatára vonatkozó kötelezettségének megfelelően meg kell határoznia – annyira pontosan, amennyire az ügy körülményei ezt megengedik – a vállalkozás számára biztosított támogatás értékét (2014. április 30-i Dunamenti Erőmű kontra Bizottság ítélet, T-179/09, nem tették közzé, EU:T:2014:236, 177. pont).
- 303 A támogatás folyósítását megelőző állapot helyreállítása során a Bizottság egyrészt köteles biztosítani, hogy a támogatásnak megfelelő tényleges előny megszűnjék, és ily módon köteles elrendelni a teljes támogatás visszatéríttetését. Nem írhatja elő a kedvezményezett iránti engedékenységből az általa kapott támogatás értékénél alacsonyabb összeg visszatéríttetését. Másrészt a Bizottság nem jogosult a jogsértés súlyossága feletti rosszallását kifejezve előírni a kedvezményezett által kapott támogatás értékénél nagyobb összeg visszatéríttetését (2014. április 30-i Dunamenti Erőmű kontra Bizottság ítélet, T-179/09, nem tették közzé, EU:T:2014:236, 198. pont).
- 304 Ez az ítélkezési gyakorlat akkor is alkalmazandó, ha a Bizottság határozatában a visszatéríttetendő támogatás indikatív összegét állapítja meg.
- 305 Ezek megfelelnek azoknak az összegeknek, amelyeket minden évben le kellett volna vonni a marketingszolgáltatások összegéből (vagy amelyeket hozzá kellene adni a légitársaságok felé kiszámlázott repülőtéri díjakhoz és a földi kiszolgálás díjához), hogy a megállapodás nettó jelenértéke pozitív legyen, azaz megfeleljen a piaczgazdasági szereplő tesztnek.
- 306 Ebből következik, hogy a Bizottság eleget tett az azon támogatás értékének kiszámítására vonatkozó kötelezettségének, amelyben a felperes a 2006. évi megállapodás alapján részesült. A felperes állításával ellentétben ugyanis a fenti a 305. pontból az következik, hogy ehhez többletnyereségességi elemzést végzett, és összehasonlította egyrészt azokat az összegeket, amelyeket egy piaczgazdasági szereplő kész lett volna fizetni a marketingszolgáltatásért, vagy amelyeket a felperestől kért volna repülőtéri szolgáltatásaiért, másrészt pedig azokat az összegeket, amelyeket a CCIPB ténylegesen kifizetett vagy kapott.
- 307 Ezzel szemben a visszatéríttetendő támogatás összegének meghatározásához a Bizottságnak nem kellett megvizsgálnia, hogy a felperes ténylegesen élt-e, és milyen mértékben azzal a gazdasági előnnyel, amely a 2006. évi megállapodás alapján általa kapott negatív többletpénzforgalomnak megfelelő összegből származott (lásd ebben az értelemben: 2016. december 21-i Bizottság kontra Aer Lingus és Ryanair Designated Activity, C-164/15 P és C-165/15 P, EU:C:2016:990, 100. pont).
- 308 Lehetséges, hogy ezen előny nem azonos az említett támogatást alkotó előnnyel, sőt kiderülhet, hogy nem is áll fenn, e körülmény azonban nem igazolhatja e támogatás visszatéríttetésének elmaradását, vagy attól eltérő összeg visszatéríttetését, mint amely a szóban forgó jogellenes támogatással biztosított előnyt alkotja (2016. december 21-i Bizottság kontra Aer Lingus és Ryanair Designated Activity, C-164/15 P és C-165/15 P, EU:C:2016:990, 92. pont).
- 309 Következésképpen a visszafizetendő támogatás összegének meghatározása szempontjából a felperes egyik olyan döntése sem releváns, amellyel a 2006. évi megállapodás alapján kapott előnyt egészben vagy részben ügyfeleire hárítja (lásd ebben az értelemben: 2016. december 21-i Bizottság kontra Aer Lingus és Ryanair Designated Activity, C-164/15 P és C-165/15 P, EU:C:2016:990, 99. pont).
- 310 Hasonlóképpen, a Bizottság által a megtámadott határozatban azonosított előny nem abban állt, hogy a felperes javíthatott a piacon fennálló versenyhelyzetén. Az egyszerűen azt jelentette, hogy eltehetette a 2006. évi megállapodásból származó éves negatív többletpénzforgalom névleges összegét. Az a kérdés, hogy valamilyen módon kihasználta-e ezt az előnyt a piacon, annak az esetleges kedvezménynek az értékelését érinti, amelyet a nyújtott előny felhasználásával érhetett el, mivel az ilyen értékelés a

támogatás visszatéríttetése szempontjából nem releváns (lásd ebben az értelemben: 2016. december 21-i Bizottság kontra Aer Lingus és Ryanair Designated Activity, C-164/15 P és C-165/15 P, EU:C:2016:990, 102. pont).

- 311 Végül, tekintettel arra, hogy a Bizottság elrendelte a piacgazdasági szereplőként eljáró CCIPB-vel kötött 2006. évi megállapodásból származó, várható többletpénzforgalom összegének megfelelő előny visszatéríttetését, meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat csak a támogatás kifizetését megelőző jogszerű helyzetet állítja helyre (lásd ebben az értelemben: 1999. június 17-i Belgium kontra Bizottság ítélet, C-75/97, EU:C:1999:311, 64–66. pont). Ezen összeg visszatéríttetése ugyanis elvonja a felperestől azt az előnyt, amelyet azok a pénzügyi feltételek jelentenek, amelyeket rendes piaci körülmények között nem kapott volna meg.
- 312 Sem a pau-i repülőtér állítólagos pozitív externáliáinak értéke, sem pedig e repülőtér hatékonyságának esetleges hiánya nem releváns a korábbi állapot helyreállítására vonatkozó célkitűzés megvalósítása szempontjából, amelyet akkor érnek el, ha a felperes elveszíti azt az előnyt, amelyben részesült. Másodlagosan, a piacgazdasági szereplő teszt, amelyet annak meghatározásához alkalmaznak, hogy valamely intézkedésből előny származik-e, nem követeli meg a valamely tevékenységhez tartozó ügylet minimális hatékonyságát. Az ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a teszt alkalmazása annak meghatározását szolgálja, hogy hasonló körülmények között egy összehasonlítható helyzetben lévő magánbefektető is meghozhatta volna-e a szóban forgó intézkedést (lásd a fenti 119. pontot). E tekintetben azon közjogi jogalany költségeinek és bevételeinek szerkezetét kell figyelembe venni, amelynek magatartását a piacgazdasági szereplő magatartásához hasonlítják.
- 313 A fent kifejtett megfontolásokból következik, hogy a hatodik jogalap nem fogadható el, következésképpen a keresetet teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

- 314 Az eljárási szabályzat 134. cikkének (1) bekezdése alapján a Törvényszék a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A felperest, mivel peresztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell saját költségeinek és a Bizottság költségeinek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (kibővített hatodik tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.
- 2) A Transavia Airlines CV köteles viselni saját költségeit, valamint az Európai Bizottság részéről felmerült költségeket.

Berardis

Papasavvas

Spielmann

Csehi

Spineanu-Matei

Kihirdetve Luxembourgban, a 2018. december 13-i nyilvános ülésen.

Aláírások

[omissis]